

Analysis of good urban governance indicators (Case study: Kahnuj city)

Jafari Fard, J^a., Saberi, H^{b,1}., Azani, M^c., Khadem Al-Husseini, A^d

^aPhD student in Geography and Urban Planning, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

^bAssistant Professor, Tourism Research Center, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

^cAssistant Professor, Tourism Research Center, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

^dAssociate Professor Tourism Research Center, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

ABSTRACT

Objective: The theory of good urban governance is a new theory that makes it possible to implement sustainable development in society. The purpose of this study is to investigate the indicators of good governance in Kahnuj city and to try to identify the differences and similarities in the type of view and perception of key stakeholders in the subject of good governance (ie citizens, managers and experts) of governance indicators in Kahnuj.

Methods: The research method is quantitative in nature and in terms of descriptive-analytic purpose. The data gathering tool is a researcher-made questionnaire based on Kahnuj city governance indices. Kahnuj is the year that 380 members of the statistical population and 30 managers and experts of Kahnuj city were randomly sampled.

Results: The findings of the study indicate that the overall score of the governance index is lower than the average for citizens (2.73) and for experts it is below average (2.86), indicating a low status of urban governance in both groups. Also, surveys showed that out of the seven main indicators of urban governance examined in this study, 70% of them had lower average citizen ratings than experts, and the only two indicators of participation and performance status were the opposite. Findings show that the most disagreement among citizens with managers and experts is in the indicators of transparency, consensus and accountability and the most common among them in the indicators of effectiveness and efficiency.

Conclusion: Therefore, reforms in the administrative, administrative and political structures, efficient and up-to-date laws, and in particular increased awareness of citizens about the laws, should include the end result of these proposals that can increase public confidence in the law and the Because its implementation will result in institutions and organizations of urban management.

Keywords: Good Urban Governance, Index, Citizens, Managers and Experts, Kahnuj City.

Received: October 15, 2019

Reviewed: December 17, 2019

Accepted: March 13, 2020

Published Online: March 20, 2020

Citation: Jafari Fard, J., Saberi, H., Azani, M., Al-Husseini, A (2020). *Analysis of good urban governance indicators (Case study: Kahnuj city)*. Journal of Urban Social Geography, 7(1), 273-291. (In Persian)

DOI: [10.22103/JUSG.2020.2015](https://doi.org/10.22103/JUSG.2020.2015)

¹Author in charge: Islamic Azad University, Najafabad Branch, Najafabad, Iran, Postal Code: 8514143131 Email: h_saberi@par.iaun.ir (Hamid Saberi)

واکاوی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کهنوج)

جعفر جعفری فرد^a، حمید صابری^b، مه‌ری اذانی^c، احمد خادم الحسینی^d

a دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد نجف‌آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف‌آباد، ایران.
b استادیار مرکز تحقیقات گردشگری، واحد نجف‌آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف‌آباد، ایران.
c استادیار مرکز تحقیقات گردشگری، واحد نجف‌آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف‌آباد، ایران.
d دانشیار مرکز تحقیقات گردشگری، واحد نجف‌آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف‌آباد، ایران.

چکیده

تبیین موضوع: نظریه حکمروایی خوب شهری نظریه جدیدی است که پیاده شدن آن زمینه توسعه پایدار را در جامعه محقق می‌سازد. هدف این پژوهش، واکاوی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری شهر کهنوج و تلاش برای شناخت تفاوت‌ها و تشابه‌ها در نوع نگاه و ادراک ذی‌نفعان اصلی در موضوع حکمروایی خوب (یعنی شهروندان و مدیران و کارشناسان) از شاخص‌های حکمروایی در شهر کهنوج می‌باشد.

روش: روش پژوهش از نظر ماهیت کمی و از لحاظ هدف توصیفی تحلیلی می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته بر مبنای شاخص‌های حکمروایی شهر کهنوج می‌باشد. روایی سوالات پرسشنامه بصورت روایی صوری توسط متخصصان و پایایی سوالات بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰٫۹۳۵، محاسبه شده که نمایانگر ضریب اعتماد بالای آن است. جامعه آماری شامل شهروندان بالای ۲۰ سال شهر کهنوج است که از ۳۸۰ نفر از افراد جامعه آماری و ۳۰ نفر از مدیران و کارشناسان شهر کهنوج به صورت تصادفی ساده نمونه‌برداری گردید.

یافته‌ها: یافته‌های تحقیق گویای آن است که امتیاز کلی شاخص حکمروایی از نظر شهروندان با میانگین (۲/۷۳) و از نظر کارشناسان برابر با میانگین (۲/۸۶) زیر متوسط می‌باشد، که گویای وضعیت پایین حکمروایی شهری از نظر هر دو گروه می‌باشد. همچنین بررسی‌ها نشان دادند که از مجموع هفت شاخص اصلی حکمروایی شهری مورد بررسی در این پژوهش در ۷۰ درصد آنها، میانگین امتیازهای شهروندان پایین‌تر از کارشناسان می‌باشد و تنها در دو شاخص مشارکت و کارایی وضعیت برعکس است. یافته‌ها نشان می‌دهد که بیشترین اختلاف نظر میان شهروندان با مدیران و کارشناسان در شاخص‌های شفافیت، اجماع‌گرایی و مسئولیت و پاسخگویی و بیشترین وجه اشتراک میان آنها در شاخص‌های قانونمندی و اثربخشی و کارایی می‌باشد.

نتایج: بنابراین اصلاحات در ساختارهای اداری و اجرایی و سیاسی، کارآمد و به‌روز کردن قوانین و به ویژه افزایش شناخت و آگاهی شهروندان نسبت به قوانین را باید از آن جمله دانست که نتیجه نهایی این پیشنهادها می‌تواند به افزایش اعتماد مردم نسبت به قانون و چند و چون اجرای آن در نهادها و سازمان‌های مدیریت شهری منجر گردد.

کلیدواژه‌ها: حکمروایی خوب شهری، شاخص، شهروندان، مدیران و کارشناسان، شهر کهنوج.

انتشار آنلاین: ۱۳۹۹/۰۱/۰۱

پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۲۳

بازنگری: ۱۳۹۸/۰۹/۰۶

دریافت: ۱۳۹۸/۰۷/۲۳

استناد: جعفری فرد، جعفر؛ صابری، حمید؛ اذانی، مه‌ری؛ خادم الحسینی، احمد (۱۳۹۹). *واکاوی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر کهنوج)*. دوفصلنامه جغرافیای شهری، ۷ (۱)، ۲۷۳-۲۹۱.

DOI: [10.22103/JUSG.2020.2015](https://doi.org/10.22103/JUSG.2020.2015)

مقدمه

شناخت بهتر هر پدیده قبل از هر چیز نیاز به تعریف جامع و کاملی از آن پدیده دارد واضح است که هرچه این تعریف جامع و کامل تر باشد شناخت آن پدیده آسان تر و دقیق تر خواهد بود.

توسعه یکی از مفاهیمی است که بعد از جنگ جهانی دوم در مباحث علمی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و کشوری و همچنین در مسائل بین‌المللی جایگاهی ویژه پیدا کرده است (سرور و موسوی، ۱۳۹۰: ۱۰).

طبق گزارش صندوق جمعیت سازمان ملل متحد بیش از نیمی از جهان یعنی سه میلیارد و سیصد میلیون نفر در مناطق شهری زندگی می‌کنند. این رقم تا سال ۲۰۳۰ به پنج میلیارد نفر افزایش می‌یابد که حدود چهار میلیارد نفر آن به کشورهای در حال توسعه اختصاص دارد. موج دوم شهرنشینی در دوره زمانی کوتاه‌تری نسبت به موج نخست شهرنشینی اما با سرعت و اندازه بیشتر در کشورهای در حال توسعه در حال رخ دادن می‌باشد. به طوریکه در این دوره ۸۰ ساله یعنی از سال ۱۹۵۰ تا ۲۰۳۰ نسبت جمعیت شهرنشین کشورهای در حال توسعه از ۱۸ درصد به ۵۶ درصد خواهد رسید و پیش‌بینی می‌شود در منطقه آسیا و آفریقا، مدت زمان دو برابر شدن این جمعیت در بازه زمانی کمتر از یک نسل صورت گیرد (برک پور، ۱۳۸۷: ۸).

در دهه‌های اخیر، شهرنشینی در ایران نیز به شدت رشد داشته است و این رشد شتابان و ناموزون با سوءمدیریت همراه گردیده و موجب نابسامانی‌های زیادی در شهرهای ایران شده است. وضعیت مدیریت شهری ایران به دلایلی چون تمرکزگرایی، برون‌زا بودن برنامه‌ها و طرح‌های شهری، اقتصاد رانتهی و مبتنی بر نفت مدیریت شهری در سیطره دولت است و مدام از مدیریت یکپارچه و سیستمی فاصله گرفته است (تقوایی، ۱۳۸۸: ۴۶).

بنابراین وجود یک سیستم مدیریتی جدید و پویا کاملاً ضروری و حیاتی را نشان می‌دهد. این رویکرد (حکمروایی خوب شهری) می‌تواند به عنوان فرآیندی مشارکتی در پایداری و توسعه محلات تأثیرگذار باشد و هدایت و توسعه همه جانبه و پایدار شهر را عهده‌دار باشد (حاتمی‌نژاد و شریف‌زاده‌اقدام، ۱۳۹۴: ۱۰۶).

شهر کهنوج، از ۵۲۰۰۰ نفر جمعیت در قالب ۲۰ محله تشکیل شده است (صابری و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲). بررسی ابعاد پایداری این شهر نشان خواهد داد که از لحاظ عدالت فضایی توزیع امکانات در بین محلات شهری چگونه است. از بعد مدیریتی ضعف‌هایی چون نبود مشارکت مردمی در اجرای طرح‌های توسعه شهری، اجرای نامناسب قوانین و مقررات شهرسازی و ساختمانی، کمبود کارکنان متخصص در حوزه مدیریت شهری، اعمال سلاقی شخصی در انتصاب کارکنان شهرداری، ناهماهنگی بین فعالیت‌های نهادهای مرتبط با امور شهری، نوسان زیاد هزینه‌های شهرداری، اتکاء شهرداری به منابع ناپایدار درآمدی، عدم به‌کارگیری نیروی متخصص در جایگاه متناسب با سطح و میزان تحصیلات، ناتوانی شهرداری در تخصیص پایدار و با ثبات منابع درآمدی به هزینه‌ها، نبود ابزارها و برنامه‌های مدون و منسجم مدیریت شهری و منفعل شدن برنامه‌های توسعه شهری، ناهمخوانی روند تغییرات درآمدها و هزینه‌های شهرداری با یکدیگر را می‌توان نام برد. از آنجایی که هسته اصلی دستیابی به توسعه پایدار شهری مساله حکمروایی خوب شهری است بنابراین با توجه به مسایل و مشکلات شهر کهنوج در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و کالبدی این پژوهش سعی دارد که وضعیت شاخص‌های حکمروایی شهری کهنوج، از دیدگاه مدیران و کارشناسان؛ مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد.

باعنایت به طرح مسأله و فرضیات تحقیق، هدف کلی این پژوهش واکاوی شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در شهر کهنوج و بررسی تفاوت‌ها و تشابه‌ها در نوع نگاه و ادراک ذی‌نفعان اصلی (یعنی شهروندان و مدیران و کارشناسان) از شاخص‌های حکمروایی در شهر کهنوج می‌باشد. این تحقیق در پی پاسخ‌گویی به این سوال می‌باشد که "وضعیت حکمروایی خوب شهری در شهر کهنوج چگونه است، تا چه حد بین دیدگاه مدیران و شهروندان در زمینه کیفیت شاخص‌های حکمروایی خوب تفاوت وجود دارد؟ آیا بین حکمروایی خوب و پایداری محلات شهری رابطه معنادار وجود دارد.

پیشینه نظری

شهرها برای مدیریت و اداره خود راهی بجز زمینه‌سازی برای توسعه دموکراسی نیافته‌اند و در این راه به شکل تازه‌ای از حاکمیت دست‌یافته‌اند که برخی آن را درحد اختراع و ابداع جدید بشری در ایجاد نظام اجتماعی نوین دانسته‌اند. حکمروایی شهری در پی آن است تا نقش دولت را در حد هماهنگ‌کننده و پاسدار قوانین محدود کند و از دخالت مستقیم آن در تصمیم‌گیری‌ها، اداره و اجرای امور مربوط به زندگی روزمره مردم بکاهد (پاداش و دیگران، ۱۳۸۶: ۸۰).

الگوی مدیریت شهری سنتی با شکل‌گیری تحولات اجتماعی و سیاسی و تغییر و تحولات در حوزه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در دهه‌های پایانی قرن بیستم و افزایش چالش‌ها و مشکلات مناطق شهری و ناتوانی مدیران و سیاست‌گذاران برای حل یا کاهش آنها، مورد انتقادات وسیعی قرار گرفته است. درچنین شرایطی است که الگوی حکمروایی شهری به عنوان بدیلی برای الگوی سنتی مدیریت شهری از سوی اندیشمندان و به ویژه سازمان‌های جهانی و بین‌المللی ارائه گردید، که به نوعی تأکید گذار از نقش ساختارهای رسمی به عنوان محور تصمیم‌گیری به سوی نقش-یابی جامعه مدنی در اعمال حقوق دموکراتیک و انجام وظایف می‌باشد (رهنمایی و کشاورز، ۱۳۸۹: ۵۵-۲۳).

حکمروایی شهری زمانی خوب خوانده می‌شود که دارای ویژگی‌هایی باشد. این حکمروایی باید موثر، مشارکتی، شفاف، پاسخگو عادلانه باشد و مقررات قانونی را اعمال کند. در واقع فرآیندی است که به وسیله دولت هدایت می‌شود ولی با همکاری بخش خصوصی و جامعه مدنی به پیش می‌رود. مشارکت و تعامل سازنده هر سه بخش برای تحقق توسعه انسانی ضرورت دارد (شریفیان‌ثانی، ۱۳۸۰: ۵۰).

حکمروایی شهری با بهره‌گیری از سیاست بالا به پایین و طراحی شبکه‌های خود سازماندهی، رویکردهای قدیمی سلسله‌مراتبی از بالا به پایین و دیوان‌سالاری را کم‌رنگ و ناکارآمد کرده، زمینه نفوذپذیری مرزهای بین سازمانی موجود در ساختار دولتی را فراهم آورده است (نوبری، رحیمی، ۱۳۸۹: ۹).

حکمروایی شهری به روابط متقابل بین حکومت و عناصر جامعه مدنی در شهرها و روابط متقابل در درون این عناصر برمی‌گردد. حکمروایی شامل همپوشانی اتحاد سیاسی و اداری فرآیندهای تصمیم‌سازی می‌شود و همچنین چگونگی عکس‌العمل سازمان‌های حکومتی در مقابل نیازها و تقاضاهای عناصر شهری، اعم از سازمان‌یافته و سازمان‌نیافته، را نیز در بر می‌گیرد (امیس و همکاران، ۲۰۱۴: ۱۰۳).

مسائلی که در تحقیقات و سیاست‌های آینده مورد توجه قرار می‌گیرند عبارتند از: ۱- ظرفیت‌های توانمندسازی شهر؛ ۲- نوآوری جامع‌سازی شده؛ ۳- نوآوری حکومت‌گرای جامعه؛ ۴- توازن میان شهر (وولفارم، ۲۰۱۷: ۴). در عصر معاصر، هنجارهایی نظیر رقابت، دموکراسی، شفافیت و محیط‌زیست برای تسلط بر سیاست‌گذاری و نظارت بر سازمان آمده است (مهرپویا و بوتللو، ۲۰۱۸).

واژه توسعه در لغت به معنای خروج از لفاف است. در قالب نظریه نوسازی، لفاف همان جامعه سنتی و فرهنگی و ارزش‌های مربوط به آن است که جوامع برای متجدد شدن باید از این مرحله سنتی خارج شوند (ازکیا، ۱۳۸۰: ۸).

حکمروایی شهری، هم‌نهادهای رسمی و هم اقدامات غیر رسمی و سرمایه اجتماعی شهروندان را دربرمی‌گیرد (UN HABITA, 2006). حکمروایی شهری به دلیل شرکت نهادهای گوناگون جامعه مدنی در مدیریت و اداره شهر، می‌تواند به سازگاری منافع و رفع تعارض‌ها منجر شود (برک‌پور، اسدی، ۱۳۹۰: ۱۹۱). رفاه و بهبودی یک جامعه به تضمین این امر بستگی دارد که همه اعضای آن احساس کنند که سهم و نقشی در آن داشته باشند و خود را مستثنی از جریان اصلی جامعه تصور نکنند، این حالت مستلزم آن است که همه گروه‌ها و بویژه گروه‌های آسیب‌پذیر فرصت برای بهبودی یا حفظ بهبودی و رفاه خود را داشته باشند (عظیمی‌آملی، ۱۳۹۰: ۵۷).

حکمروایی خوب شهری، الزاما شامل شهروندان و خانواده‌ها از همه گروه‌های درآمدی است، زیرا آن‌ها بر آنچه که رخ می‌دهد تاثیر دارند. در این خصوص حکومت شهری (یا شهرداری) اگر چه اغلب بزرگترین بوده و یا بیشتر به چشم می‌آید اما تنها یک عامل است (امیس و همکاران، ۲۰۱۴: ۴۷).

مقایسه و رتبه‌بندی خدمات در سراسر مناطق جغرافیایی و یا سازمان‌های حاکم ما، یک حکومت خوب ایجاد کرده‌ایم چارچوبیکه قادر به ارزیابی خدمات با کمک جمع‌آوری داده‌های اولیه و ثانویه می‌باشد. معیارهای مهم عبارتند از: پاسخگویی، شفافیت، مشارکت، عدالت، برابری، پایداری، چشم‌انداز و برنامه‌ریزی، مشروعیت و بوروکراسی، ظرفیت مدنی، ارائه خدمات، اقتصاد با نفوذ، رابطه و امنیت؛ ما شاخص‌های اندازه‌گیری را بررسی کردیم و سه نوع از آنها را نشان دادیم (راتین بیسوالسا، ۲۰۱۸).

برای سنجش حکمروایی خوب، شاخص‌های متعددی توسط افراد و سازمان‌های جهانی و محلی معرفی شده‌اند که در این پژوهش با مبنا قراردادن شاخص‌های هشت‌گانه برنامه توسعه سازمان ملل و بانک جهانی و توسعه آنها با مطالعه ادبیات دو شاخص اصلی شامل نظری و تجربی تحقیق، در نهایت مشارکت، شفافیت، قانون‌مداری، عدالت، پاسخگو - بودن، مسئولیت‌پذیری، اثربخشی و کارایی، جهت‌گیری توافقی و بینش راهبردی برای سنجش وضعیت حکمروایی خوب در شهر کهنوج انتخاب گردیدند. با توجه به وجود اجماع نسبی بر روی تعاریف و مفاهیم شاخص‌های فوق و ارائه تعریف آنها در سایر پژوهش‌های مرتبط و همچنین محدودیت‌های نشریه، از توضیح یک به یک شاخص‌ها خودداری خواهد شد. در رویکرد حکمروایی خوب، عنصر ذاتی همکاری بین جامعه مدنی و جامعه سیاسی و همچنین بین دولت و شهروندان است (حسینی، ۱۳۹۵: ۴۵). حکمروایی را می‌توان کنش، شیوه یا سیستم اداره‌ای دانست که در آن مرزهای بین سازمان‌ها و بخش عمومی و خصوصی در سایه یکدیگر محو می‌شوند (برک‌پور و اسدی، ۱۳۸۸: ۴۷).

از آنجا که حکمروایی شهری، وظیفه به اجرا درآوردن تصمیمات و سیاست‌های عمومی در جهت منافع عامه را دارد (پاداش و دیگران، ۱۳۸۶: ۸۰). به عنوان فرایند مشارکتی توسعه تعریف می‌شود و به موجب آن همه ذی‌نفعان شامل حکومت، بخش خصوصی و جامعه مدنی، تمهیداتی را برای حل مشکلات شهری فراهم می‌آورند که نتیجه آن رفع ناپایداری توسعه شهری، رفع ناپایداری‌ها از بدنه نهادهای مدیریتی، برنامه‌ریزی شهری، کارآمدسازی و مسئولیت‌پذیری بیشتر در اداره امور شهری و تفویض قدرت، وظایف به حکومت‌ها و سایر ذی‌نفعان محلی خواهد بود (لاله‌پور، ۱۳۸۳: ۶۰). برای سنجش حکمروایی خوب، شاخص‌های متعددی توسط افراد و سازمان‌های جهانی و محلی معرفی شده‌اند که در این پژوهش با مبنا قراردادن شاخص‌های هشت‌گانه برنامه توسعه سازمان ملل و بانک جهانی و توسعه آنها با مطالعه ادبیات نظری و تجربی تحقیق، در نهایت هفت شاخص اصلی شامل مشارکت، شفافیت، قانون‌مداری، عدالت، پاسخگو بودن، مسئولیت‌پذیری، اثربخشی و کارایی، جهت‌گیری توافقی و بینش راهبردی برای سنجش وضعیت حکمروایی خوب در شهر کهنوج انتخاب گردیدند. با توجه به وجود اجماع نسبی بر روی تعاریف و مفاهیم شاخص‌های فوق و ارائه تعریف آنها در سایه پژوهش‌های مرتبط و همچنین محدودیت‌های نشریه، از توضیح یک به یک شاخص‌ها خودداری خواهد شد.

پیشینه عملی

امیسوکومار (۲۰۰۰) در تحقیق خود تحت‌نام "کمپین جهانی برای حکمرانی خوب شهری" مرقوم نموده‌اند که هابیتات در بسیاری از کشورهای در حال توسعه نظیر هندوستان، فلپین، نیجریه، آمریکای لاتین، اوگاندا، ماداگاسکار، مکزیک، برزیل و غیره از سال ۲۰۰۱ برنامه حکمروایی خوب شهری را شروع کرده است و نتایج رضایت‌بخشی از بکارگیری این مدل ارائه داده است.

هیلی (۲۰۰۸) در پژوهش خود تحت نام "خلاقیت و حکمروایی شهری" بیان نموده است که مقاله در پی کشف رابطه میان خلاقیت، نوآوری و اشکال مختلف اصول حکمروایی در بافت‌های شهری است. مقاله ابتدا سه تعریف از خلاقیت ارائه می‌دهد و شیوه‌های ارتباط با فعالیت‌های حکمروایی مرتبط را بررسی می‌کند. نهایتاً این رویکرد به توسعه چهارچوبی جهت ارزیابی می‌انجامد که می‌توان برای اصول حکمروایی در موقعیت‌های مختلف از آن بهره برد. نتیجه: مقاله در باب انواع زیرساخت‌های حکمروایی که ممکن است ظرفیت ارائه فعالیت‌های ابداعی و نوآورانه را در مناطق مختلف شهر داشته باشد. انواع مشارکت‌هایی که ممکن است چنین ظرفیتی را منتقل نماید و منابع و نیروها را یکجا جمع کند می‌تواند به نوآوری موفقیت‌آمیز بینجامد و از تجربه به عمل برسد.

اندرز (۲۰۰۹) در مقاله‌ای تحت عنوان "حکمروایی مناسب یعنی امورات مختلف در کشورهای مختلف" بیان نموده است که حکمروایی موثر در یک مدل برتر واحد قرار نمی‌گیرد بلکه مدیریت مالی عام مناسب به معنای بررسی امورات مختلف در کشورهای مختلف است. مقاله در پایان به این نتیجه می‌رسد که: مدل‌های حکمروایی مسیر را برای توسعه جوامع محلی فراهم می‌کند و بیشتر زمان خود را معطوف به بررسی این موضوع قرار می‌دهد که چرا کشورهای مختلف آیت‌های مختلفی را در این زمینه بکار می‌برند. این تحقیق بر مبنای مطالعه اصول مدیریت مالی عام در مجموعه‌ای از سازمان مشارکت و توسعه اقتصادی و سازمان‌های غیرمشارکتی انجام شده است.

کورتوما و برونو ناتبوم (۲۰۱۵)، در مقاله‌ای تحت عنوان "برنامه‌ریزی غیررسمی در حکمروایی مبادله‌ای، بازخوانی اصول برنامه‌ریزی از طریق باغ‌های محلی گنتس" چنین مرقوم نموده‌اند که مقاله مدلی جدید از برنامه‌ریزی را در بر می‌گیرد که شامل مشارکت میان حکومت، بخش خصوصی و نقش آفرینان محلی در چارچوب جنبش‌های افزایش باغ‌های شهری شکل می‌گیرد. جهت انجام تحقیق از شیوه تجزیه تحلیل نظری با ترکیبی از مثال و مصداق عینی پروژه‌های باغی شهری در شهر "گنتس" در کشور بلژیک استفاده شده است. مقاله چنین نتیجه می‌گیرد که مدل غیررسمی ظهور و ایجاد باغ‌های شهری که توسط حکمروایی مبادله‌ای جدید حمایت شود ممکن است به انتقال مشارکتی فعال سبز شهری بینجامد.

کوزووا (۲۰۱۶) در مقاله خود با عنوان "حکمروایی مشارکتی و شبکه‌ای در جنگل‌داری شهری: ارزیابی نمونه‌هایی از شهرهای انتخابی کشور اسلواکی" نوشته‌اند که در کشور اسلواکی شرکت‌های مرتبط با احیاء و محافظت جنگل‌ها، فرایندی مشارکتی را با همکاری حکومت محلی، دولت منطقه‌ای، آژانس‌های حفاظت از محیط‌زیست، فعالان محیط‌زیست و NGOها (نهادهای غیرحکومتی) در سطح محلی و منطقه‌ای بکار می‌گیرند. نتیجه تحقیق نشان می‌دهد که تفاوت میان شکست و موفقیت در بسیاری از فرایندهای مشارکتی غالباً نامشخص است خصوصاً اگر سهامداران بسیاری در این فعالیت‌ها مشارکت کنند که دارای منافع اقتصادی متفاوتی هستند. فاکتور کلیدی برای موفقیت یا شکست در فرایندهای مشارکتی پیچیده این است که اطمینان خاطر حاصل کنیم اهداف یا نتایج حاصل شده پایدار و قابل ملاحظه باشد. در این تحقیق بر مبنای موارد تحقیقی انتخاب شده فاکتورهای حیاتی موفقیت یا شکست در جنگل‌داری شهری در سطوح محلی شناسایی شده‌اند. روش تحقیق در برگیرنده ترکیبی از متدهای چندگانه تحقیقی است. منابع عمده جمع‌آوری اطلاعات برای بخش کیفی تحقیق مصاحبه ساختاری با کارشناسان و مطالعات کتابخانه‌ای مرتبط با پیشینه علمی موضوع تحقیق، اسناد راهبردی و مشاهدات شخصی و یافته‌های پروژه‌های تحقیقی گذشته در باب مشارکت عمومی مورد استفاده قرار گرفته است.

مالکو و همکاران (۲۰۱۶)، در پژوهش خود تحت نام "توسعه خط‌مشی جهت حکمروایی اقلیمی شهری با استفاده از تجزیه تحلیل هوایی" بیان داشته‌اند که هدف از انجام این تحقیق ایجاد خط‌مشی‌های اکتشافی و پیش‌بینی جهت تطبیق گرما و حرارت در برنامه‌ریزی شهری با استفاده از روش تجزیه و تحلیل هوایی است. با تمرکز بر شهر برلین آلمان پس از

تجزیه و تحلیل فرایندهای برنامه‌ریزی و حکمروایی سه خطمشی جدید برای سال ۲۰۴۰ و ۲۰۵۰ تعیین شد. بعلاوه مقاله خطمشی پیش‌بینانه از شهر هماهنگ با گرما ارائه کرده است. در نتیجه رویکردهای سیستمی برای شناسایی اصول حکمروایی شهری و ایجاد خطمشی از اهمیت فوق‌العاده بالایی در توسعه شهری با در نظر گرفتن مشارکت کنندگان مختلف برخوردار است.

نتو (۲۰۱۶) در مقاله خود تحت عنوان "حکمروایی مدیریت منابع آبی در یک دوره شهری" می‌نویسد که مقاله چالش‌های ساختاری جایگزینی برای اصول سیاست‌گذاری منابع آب را با در نظر گرفتن مفاهیم اجتماعی و فرهنگی دنیای به سرعت در حال شهری شدن مورد بررسی قرار می‌دهد و بدنبال اقدامی منعطف و انعکاسی بر مبنای آنالیز مجموعه‌ای از نمونه‌هایی از مناطق مختلف جهان می‌باشد. با ارائه این نمونه‌ها مشکلات حیاتی رویکردهای ابداعی به چندین نتیجه جهت شناسایی موثرترین روش برای مدیریت حکمروایی منابع آب و سیاست‌های شهری در سطح محلی دست یافته است، نتیجه: مقاله در پایان به مدیریت منابع شهری پایدار و مدیریت یکپارچه منابع آبی با ارائه سیاست‌های جدید در چارچوب‌های واقعی اشاره می‌کند و نهایتاً به IUWP یعنی سیاست منابع آبی یکپارچه ختم می‌شود.

دامیان یلودیگو (۲۰۱۷) در پژوهشی تحت عنوان "ارتباطات و دیپلماسی- ابزار حاکمیت خوب و توسعه اقتصادی پایدار" نتیجه گرفته است که توسعه مبتنی بر حاکمیت خوب دارای عملکرد است.

مارک، وولفارم (۲۰۱۷) در مقاله‌ای تحت عنوان "نگرش‌های مردمی در زمینه‌های شهری، بررسی نوآوری‌های حکمرانی برای توسعه پایدار در سئول" بیان نموده است که این مسایل در تحقیقات و سیاست‌های آینده مورد توجه قرار می‌گیرند: ۱- ظرفیت‌های توانمندسازی شهر؛ ۲- نوآوری جامع جاسازی شده؛ ۳- نوآوری حکومت‌گرای جامعه؛ ۴- توازن میان شهر.

جونل بوتللو و مهرپویا (۲۰۱۸) در پژوهش خود با نام "واسطه بین ساختار سازمانی و نقش سازمانی در زمینه توسعه پایدار شهری" به این نتیجه دست یافته‌اند که تمرکز بر روابط دوجانبه سازنده بین دولت محلی بعنوان یک پل برای سیاست‌های توسعه پایدار شهری و فرایندهای تغییر و نقش‌های در حال رشد مطالعه شورای بین‌المللی.

یورگنویمان (۲۰۱۸) در مقاله‌ای تحت عنوان "کلاس‌های جدید میانه: طرفداران حاکمیت خوب همه‌جانبه رشد و توسعه پایدار؟" بیان نموده است که سوال این است که آیا مطالعات توسعه باید با طبقه متوسط برخورد کنند. فقر، نابرابری و پایداری همچنان به عنوان چالش‌های عمده توسعه در جهان است.

راتینیبیسواسا، آرنابجانا، کویاریاب و کریتیرا مامریتام، (۲۰۱۸)، در پژوهش خود تحت عنوان «یک چارچوب خوب مدیریت برای مدیریت شهری» شهر بمبئی را با نمونه‌هایی از شاخص‌های مستقیم مورد بحث قرار داده‌اند که ممکن است برای اندازه‌گیری زیرمجموعه‌های هر معیار خاص استفاده شود.

حسینی (۱۳۹۵) در مقاله خود با عنوان «تحلیل شاخص‌های حکمروایی خوب شهری با تاکید بر نظرات شهروندان و مدیران مطالعه موردی: شهر تربت‌حیدریه» بیان نموده است که این پژوهش دو هدف اصلی را دنبال می‌کند. نخست بررسی وضعیت حکمروایی شهری در شهر تربت‌حیدریه و دوم تلاش برای شناخت تفاوت‌ها و تشابهات در نوع نگاه و ادراک دو ذی نفع اصلی (شهروندان و مدیران و کارشناسان) از شاخص‌های حکمروایی در شهر تربت‌حیدریه. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و گردآوری داده‌ها بر مبنای مطالعات کتابخانه و بررسی‌های پیمایشی می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد بیشترین اختلاف نظر میان شهروندان با مدیران و کارشناسان در شاخص‌های قانون‌مداری و کارایی و اثربخشی و بیشترین وجه اشتراک میان آنها در سه شاخص مسئولیت‌پذیری، شفافیت و عدالت می‌باشد. در مورد شاخص مشارکت تاکید آنها بر صوری و شعاری بودن مشارکت در سازمان‌ها و نهادهای مدیریت شهری و نگاه عوام‌فریبانه و استفاده‌های ابزاری و سیاسی مدیران از مفهوم مشارکت می‌باشد. نتیجه نهایی این پژوهش گویای آن است که پیاده‌سازی حکمروایی

خوب شهری در تربت حیدریه، نیازمند وجود یک عزم سیاسی و اراده قوی در سطوح بالای حاکمیت و به خصوص اعتقاد آنها به چنین الگوی مدیریتی است.

موحد و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود تحت عنوان «بررسی توسعه محله‌های شهری با تاکید بر الگوی حکمروایی خوب شهری (مورد مطالعه: منطقه ۱۹ شهرداری تهران)» نوشته‌اند که در الگوی حکمروایی خوب شهری دولت، شهروندان و نهادهای خصوصی در جریانی افقی و فرابخشی به مشارکت می‌پردازند. در این میان با مطرح شدن دیدگاه توسعه محله‌ای می‌توان با استفاده از نیروهای توانمند درون‌زا و سرمایه‌های اجتماعی موجود در آن به حل مشکلات پرداخت، براساس این رهیافت ساماندهی شهری و رفع معضلات شهری و محله‌های آن به مشارکت محلی متکی است. ابزار سنجش، پرسشنامه است که با طراحی گویه‌هایی برای هر شاخص و با استفاده از طیف لیکرت از ساکنان منطقه بصورت نمونه‌گیری پرسش شده است. نتایج آزمون‌های آماری نشان می‌دهد با وجود رابطه معنادار در محله‌ها، سطح توسعه و حکمروایی خوب شهری در بیشتر محله‌های مورد مطالعه وضع مناسبی ندارند. همچنین برپایه نتایج تحقیق، شاخص‌های قانون‌مداری، پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری، مشارکت و اجماع‌محوری از مهم‌ترین دغدغه‌های شهروندان برای رسیدن به سطح خوب توسعه محله‌ای در محله‌های مورد مطالعه است.

صابری و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان "رتبه بندی پایداری محلات شهرکهنوج" بیان نموده‌اند که میانگین متغیر احساس ناخوشایند زندگی در این محلات عدد ۲ بدست آمده میانگین اعتقاد به زندگی در این محلات نیز عدد ۲ و علاقه به سکونت در محله میانگین ۱ را بدست آورده است. این امر نشان می‌دهد که در جمع شاخص‌های تعلق خاطر محلات شهر کهنوج وضعیت مناسبی ندارند. برای بررسی تفاوت بین میانگین امتیاز محلات با میانگین مفروض ۳ نشان می‌دهد بین این دو میانگین تفاوت معنادار وجود دارد. بطور کلی، می‌توان گفت ۲۰ محله شهر کهنوج از نظر شاخص‌های توسعه پایدار تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند و شاخص‌های (اجتماعی، کالبدی، اقتصادی و زیست‌محیطی) در هر محله‌ای به صورت خاصی وجود دارد و می‌توان گفت که در یک محله شاخص‌ها مطلوب و در محله‌ای دیگر نامطلوب است ولی همه محلات از لحاظ ۴ شاخص نزدیک به هم می‌باشند.

حکمت‌نیا و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود تحت عنوان "بررسی و تحلیل حکمروایی خوب شهری در ایران مورد مطالعه: شهر ایلام" به این نتیجه رسیده‌اند که در حال حاضر رویکردی که اثربخش‌ترین، کم هزینه‌ترین و پایدار-ترین شیوه اعمال مدیریت شهری معرفی می‌شود "حکمروایی خوب شهری" می‌باشد. حکمروایی خوب شهری را می‌توان شیوه و فرایند اداره امور شهری با مشارکت و تعامل سازنده سه بخش دولتی، خصوصی و جامعه‌مدنی به منظور نیل به شهر سالم، باکیفیت، باقابلیت زندگی بالا و توسعه پایدار شهری تعریف کرد. هدف پژوهش، سنجش نواحی چهارده‌گانه شهر ایلام به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری می‌باشد. در این تحقیق از سه شاخص پاسخگویی، مسئولیت-پذیری و قانون‌مداری استفاده گردید. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار تک نمونه‌ای استفاده شد. ارزش‌گذاری متغیرها با بهره‌مندی از طیف لیکرت صورت گرفته است.

کریمی و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله خود تحت عنوان "توسعه پایدار محله‌ای در چارچوب حکمروایی خوب شهری (مورد مطالعه: محلات منطقه شش شهرداری تهران)" بیان داشته‌اند که محلات منطقه شش به لحاظ شاخص‌های حکمروایی خوب شهری و توسعه پایدار محله‌ای با استفاده از مدل وزن‌دهی شانون و vikor مورد بررسی قرار گرفتند. از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون برای بررسی ارتباط بین پایداری و حکمروایی بهره‌گرفته شد.

ابدالی و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله خود تحت عنوان "تبیین چارچوب مفهومی حکمروایی خوب شهری مبتنی بر مدیریت یکپارچه شهری (نمونه موردی: کلان‌شهر تهران)" بیان داشتند که هدف اصلی این پژوهش در تبیین چارچوب مفهومی مدیریت یکپارچه شهری مبتنی بر حکمروایی خوب شهر و نیز در وهله دو تبیین روابط معناداری عوامل

عملکردی، ساختاری و سازمانی مدیریت یکپارچه با توجه به اصول حکمروایی و تدقیق شاخص‌های مؤثر مدیریت یکپارچه شهری است وجه تمایز این پژوهش با پژوهش‌های برشمرده شده در این است که در این پژوهش کلیت مسائل مربوط به مدیریت شهری که جو ناشناخته‌های آن و تاثیر آن بر وضعیت نابسامان شهری و عدم توسعه پایدار شهر از زوایای مختلف مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این پژوهش سعی شده است تاثیر شاخص‌های مهم حکمروایی - خوب شهری بر پایداری کالبدی مورد ارزیابی قرار گیرد. از لحاظ روش‌شناسی نیز ترکیبی از شیوه تجزیه تحلیل نظری با ترکیبی از مثال و مصداق عینی پروژه‌های شهری کهنوج می‌باشد.

داده‌ها و روش‌شناسی

تحقیق حاضر از نظر هدف از نوع کاربردی است و از نظر ماهیت و روش تحقیق مورد استفاده از نوع روش‌های توصیفی-تحلیلی می‌باشد. برای بررسی ادبیات و مبانی نظری تحقیق، به‌منظور تدوین چارچوب نظری از مطالعات کتابخانه‌ای استفاده گردید.

جامعه آماری پژوهش شامل دو گروه شهروندان بالای ۲۰ سال شهر کهنوج و گروه کارشناسان حوزه مدیریت و برنامه‌ریزی شهری این شهر می‌باشد. از گروه شهروندان تعداد ۳۸۰ نفر نمونه به صورت تصادفی بین محلات ۲۰ گانه شهر کهنوج نسبت به سهم جمعیت هر محله پرسشگری بعمل آمد و برای جامعه مدیران و کارشناسان تعداد ۳۰ نفر نمونه در دسترس انتخاب گردید. ضمن طراحی پرسشنامه محقق ساخته روایی آن بصورت روایی صوری و برای پایایی سوالات پژوهش از مدل آلفای کرونباخ استفاده گردید، همچنین جهت پاسخ به سوال دوم و تشخیص تفاوت معنادار شاخص‌های حکمروایی در محلات شهر کهنوج از مدل تحلیل واریانس استفاده گردید. میزان آلفای کرونباخ، برای پرسشنامه شهروندان برابر با ۰/۹۳۵ و برای پرسشنامه کارشناسان و مدیران برابر با ۰/۸۰۱ به دست آمده است که نشان از تأیید پایایی ابزار تحقیق دارد (جدول شماره ۱).

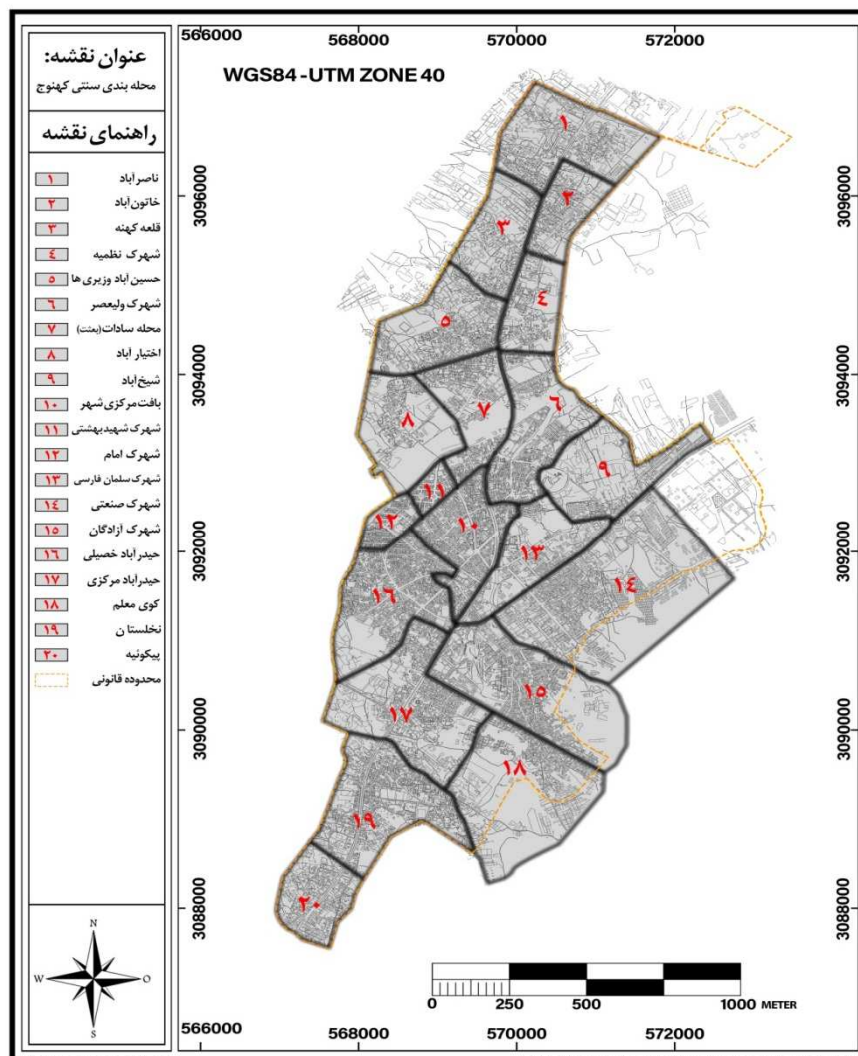
جدول ۱- ضرایب پایایی (آلفای کرونباخ) گویه‌ها و شاخص‌های حکمروایی خوب شهری

شاخص‌ها و گویه‌ها	مشارکت	قانونمداری	مسئولیت و پاسخگویی	شفافیت	اثربخشی و کارایی	اجماع گرایی	داشتن چشم انداز	کل گویه‌ها
شهروندان	۰/۷	۰/۷	۰/۸۸۵	۰/۸۷۲	۰/۸۴۳	۰/۷۷۳	۰/۸۱۲	۰/۹۳۵
کارشناسان	۰/۷۵	۰/۷	۰/۸۸۴	۰/۸۶۹	۰/۸۳۹	۰/۷۶۳	۰/۸۰۸	۰/۸۰۱

منبع: یافته‌های تحقیق

قلمرو پژوهش

محدوده مورد مطالعه، شهر کهنوج در جنوبی‌ترین ناحیه استان کرمان و در فاصله ۳۲۰ کیلومتری کرمان قرار دارد. شهر کهنوج دارای مختصات ۲۷ درجه و ۵۹ دقیقه عرض شمالی و ۵۷ درجه و ۴۲ دقیقه طول شرقی می‌باشد. از شمال به شهرستان جیرفت از جنوب به شهرستان قلعه‌گنج، از جانب شرق به شهرستان رودبار جنوب و از غرب به شهرستان منوجان در استان کرمان محدود شده است. درگذشته این ناحیه به علت بدی آب و هوا و بی‌توجهی به وضع کشاورزی، جمعیت کمی داشته ولی در سال‌های اخیر با امکانات رشد کشاورزی و رفع کمبودهای بهداشتی و فرهنگی و اقتصادی، مانع از مهاجرت و ترک جمعیت ناحیه گردیده و رشد و توسعه ناحیه آغاز شده است (صابری و دیگران، ۱۳۹۶: ۱۲).

نقشه ۱- نقشه شهر کهنوج (ترسیم: نگارندگان)

یافته‌ها

از تعداد ۳۸۰ نمونه شهروندان، ۵۸ درصد (۲۲۲ نفر) را مرد و ۴۲ درصد (۱۵۸ نفر) را زنان تشکیل می‌دهند. همچنین از تعداد ۳۰ پاسخگویان کارشناسان و مدیران شهری ۲۹ نفر (۹۷ درصد) از آنان مرد و ۱ نفر (۳ درصد) را زن بوده‌اند. از لحاظ گروه‌های عمده سنی شهروندان ۴۰ درصد (۱۴۲ نفر) در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال، ۳۴ درصد (۱۲۲ درصد) گروه سنی ۳۱ تا ۳۹ سال، ۲۰ درصد (۷۳ نفر) گروه سنی ۴۰ تا ۴۹ سال و ۶ درصد (۲۲ نفر) به گروه سنی بالاتر از ۵۰ سال تعلق دارند. همچنین از مجموع کل پاسخگویان مدیران شهری، گروه سنی ۴۰ تا ۴۹ سال با ۵۴ درصد (۱۶ نفر) در رتبه اول و گروه‌های سنی ۳۱ تا ۳۹ سال با ۲۳ درصد (۷ نفر)، گروه سنی بالای ۵۰ سال ۲۰ درصد (۶ نفر) و در نهایت گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال با ۳ درصد (۱ نفر) در گروه آخر قرار دارند.

بر اساس نتایج ارائه شده در جدول شهروندان مورد مطالعه در این تحقیق ۳۸۰ نفر می‌باشد. در این میان بیشترین گروه تحصیلی لیسانس ۴۷ درصد (۱۷۷ نفر) و کمترین گروه تحصیلی به پنجم ابتدایی با ۲ درصد (۹ نفر) تعلق دارند.

همچنین از مجموع کل پاسخگویان مدیران شهری ۳۰ نفر، گروه فوق لیسانس با ۷۵ درصد (۴۸ نفر) و دیپلم ۱۰ درصد (۳ نفر) قرار دارند.

بررسی وضعیت حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان و مدیران

حکمروایی خوب شهری به عنوان متغیر مستقل پژوهش حاضر است که از ترکیب هفت بعد مشارکت در امور شهری، اثربخشی و کارایی، شفافیت، قانونمندی، مسئولیت و پاسخگویی، اجماع‌گرایی و داشتن چشم‌انداز تشکیل شده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد در بررسی توصیفی متغیر حکمروایی خوب شهری، از دیدگاه شهروندان میانگین متغیر حکمروایی خوب شهری (۲/۷۳) از ۵ در حد متوسط قرار دارد. متغیر داشتن چشم‌انداز با میانگین (۳/۰۳) و اثربخشی و کارایی (۲/۹۸) بالاتر از حد مطلوب قرار دارند. همچنین ابعاد اجماع‌گرایی با میانگین ۲/۸۰، مشارکت ۲/۸۴، قانونمندی ۲/۸۰، مسئولیت و پاسخگویی با میانگین ۲/۴۸ و شفافیت با میانگین ۲/۲۶ در حد متوسط قرار دارند و از دیدگاه مدیران میانگین متغیر حکمروایی خوب شهری (۲/۸۶) از ۵ در حد متوسط قرار دارد. بیشترین میانگین در بین ابعاد حکمروایی خوب شهری به ترتیب عبارتند از: متغیر داشتن چشم‌انداز با میانگین (۳/۱۸) و اجماع‌گرایی (۳/۱۰)، اثربخشی و کارایی با میانگین ۲/۸۸، قانونمندی ۲/۸۵، مشارکت ۲/۷۸، شفافیت با میانگین ۲/۷۱ و مسئولیت و پاسخگویی با میانگین ۲/۶۸ در حد متوسط قرار دارند.

جدول ۲- آماره‌های توصیفی پاسخگویان (شهروندان) در متغیر حکمروایی خوب شهری

شاخص‌های توصیفی		متغیرها	حکمروایی خوب شهری
انحراف معیار	میانگین		
۰/۷۹	۲/۸۴	مشارکت	
۰/۹۵	۲/۹۸	اثربخشی و کارایی	
۰/۹۷	۲/۲۶	شفافیت	
۰/۷۴	۲/۸۰	حاکمیت قانون	
۱/۰۱	۲/۴۸	مسئولیت و پاسخگویی	
۰/۷۴	۲/۸۰	اجماع‌گرایی	
۱/۰۶	۳/۰۳	داشتن چشم‌انداز	
۰/۷۱	۲/۷۳	حکمروایی خوب شهری	

منبع: یافته‌های تحقیق

اما از دیدگاه مدیران و کارشناسان وضع به اینگونه است که میانگین متغیر حکمروایی خوب شهری (۲/۸۶) از ۵ در حد متوسط قرار دارد. بیشترین میانگین در بین ابعاد حکمروایی خوب شهری به ترتیب عبارتند از: متغیر داشتن چشم‌انداز با میانگین (۳/۱۸) و اجماع‌گرایی (۳/۱۰)، اثربخشی و کارایی با میانگین ۲/۸۸، قانونمندی ۲/۸۵، مشارکت ۲/۷۸، شفافیت با میانگین ۲/۷۱ و مسئولیت و پاسخگویی با میانگین ۲/۶۸ در حد متوسط قرار دارند.

جدول ۳- آماره‌های توصیفی پاسخگویان (مدیران) در متغیر حکمروایی خوب شهری

شاخص‌های توصیفی		متغیرها	حکمروایی خوب شهری		
انحراف معیار	میانگین				
	پایین	متوسط		بالا	
۰/۴۹	(۱-۲/۳۳)	(۳/۶۶-۲/۳۴)		(۵-۲/۶۷)	مشارکت
		۲/۷۸			
۰/۶۹		۲/۸۸			اثربخشی و کارایی
۰/۹۲		۲/۷۱			شفافیت

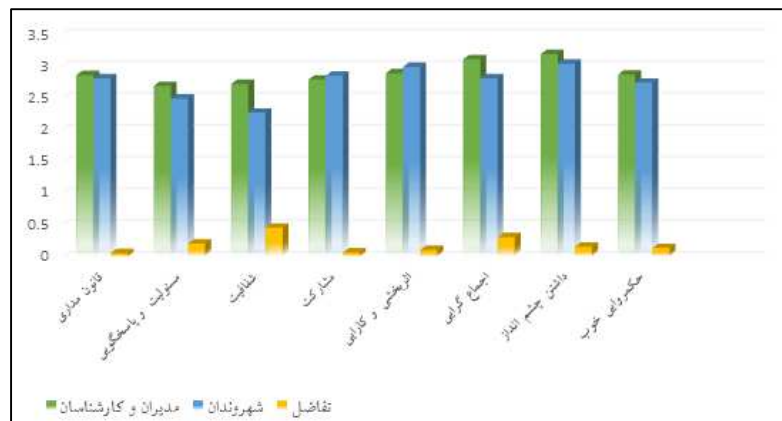
۰/۵۲	۲/۸۵	حاکمیت قانون
۰/۸۷	۲/۶۸	مسئولیت و پاسخگویی
۰/۷۷	۳/۱۰	اجماع‌گرایی
۰/۷۶	۳/۱۸	داشتن چشم‌انداز
۰/۵۷	۲/۸۶	حکروایی خوب شهری

منبع: یافته‌های تحقیق

از مجموع هفت شاخص اصلی حکمروایی شهری که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت در ۷۰ درصد آنها، میانگین امتیازهای شهروندان پایین‌تر از کارشناسان می‌باشد و تنها در دو شاخص مشارکت و اثربخشی امتیازهای داده شده توسط شهروندان بیشتر از امتیاز کارشناسان و مدیران است (تصویر شماره ۱)، این موضوع می‌تواند گویای آن باشد که مدیران و کارشناسان مشارکت شهروندان را امری صوری می‌دانند و اعتقادی به مشارکت شهروندان ندارند. این نکته بر این امر تأکید دارد که ایجاد زمینه مشارکت مردم در همه امور، علاوه بر حرکات پایین به بالا، نیازمند بسترسازی و ساختارسازی و فرهنگ‌سازی از سطوح بالایی قدرت و حاکمیت نیز می‌باشد و تا زمانی که چنین بستر و ساختارهایی فراهم نگردد، زمینه توسعه پایدار شکل نخواهد گرفت.

نزدیک‌ترین دیدگاه شهروندان با مدیران و کارشناسان در شاخص قانون‌مداری می‌باشد. میانگین امتیاز ارائه شده توسط شهروندان به این شاخص برابر با ۲/۸۰ می‌باشد و برای مدیران ۲/۸۵، این امر علیرغم اینکه کارشناسان با موضوع قانون و قانون‌مداری در همه سازمان‌ها و نهادها به طور مستقیم در ارتباط می‌باشند و از این جهت شاید در قضاوت‌های خود نسبت به شاخص یادشده قضاوت منطقی‌تری داشته‌اند، از سوی دیگر امتیاز شهروندان را می‌توان متأثر از این امر دانست که تعداد قابل توجهی از شهروندانی که در تکمیل پرسشنامه مشارکت نموده‌اند کارمندان دولتی هستند اما در عین حال همچنان درصد بالایی از شهروندان نسبت به قانون بی‌اطلاع بوده و نیز بی‌اعتمادی به مدیران و کارشناسان را نشان می‌دهد. یافته‌ها نشان می‌دهد که بیشترین تفاضل (اختلاف نظر) میان شهروندان با مدیران و کارشناسان در خصوص شاخص‌های حکمروایی شهری، مربوط به شاخص‌های شفافیت (تفاضل ۰/۴۵)، اجماع‌گرایی (تفاضل ۰/۳۰) و مسئولیت و پاسخگویی (تفاضل ۰/۲۰) می‌باشد. شاید از دیدگاه شهروندان در شهر کهنوج شفافیت لازم از سوی مدیران و کارشناسان اعمال نمی‌شود. اما در مورد اجماع‌گرایی امتیاز بالای مدیران به این موضوع می‌تواند گویای آن باشد که مدیران و کارشناسان که درگیر فرایند طرح‌ها و برنامه‌ها هستند، نسبت به شهروندان آگاهی بیشتری از وجود/ فقدان بینش راهبردی یا وجود جهت‌گیری توافقی میان سازمان‌ها دارند و از طرف دیگر چون این شاخص به طور مستقیم در مراجعه‌های شهروندان به سازمان‌ها و نهادهای مدیریت شهری قابل لمس نمی‌باشد، در مورد مسئولیت و پاسخگویی نیز امتیاز پایین‌تر شهروندان نشان از این دارد که از دید شهروندان کهنوجی مدیران نسبت به مسئولیت‌پذیری و پاسخده بودن توجه بیشتری را باید اعمال نمایند.

در مورد شاخص اثربخشی و کارایی این تفاوت (۰/۱۰)، دیدگاه به حداقل خود می‌رسد. در واقع می‌توان گفت که در خصوص این شاخص، نوعی ادراک و شناخت مشترک میان شهروندان با کارشناسان و مدیران سازمان‌ها وجود دارد. این خود می‌تواند برای تلاش در جهت از بین بردن موانع روی، پیاده‌سازی حکمروایی شهری در شهر کهنوج نقطه عطفی باشد.

شکل ۱- امتیاز شاخص‌های حکمروایی از دید شهروندان و کارشناسان در کهنوج (منبع: یافته‌های پژوهش)

تحلیل مقایسه‌ای وضعیت شاخص‌های حکمروایی در شهرکهنوج و مقایسه دیدگاه‌های شهروندان با مدیران و کارشناسان، گویای آن است که امتیاز کلی شاخص حکمروایی از نظر شهروندان برابر با (۲/۷۳) از ۵ و از نظر کارشناسان برابر با (۲/۸۶) از ۵ می‌باشد، که گویای وضعیت پایین‌تر از متوسط حکمروایی شهری از نظر هر دو گروه می‌باشد. میانگین امتیاز شاخص حکمروایی خوب شهری کهنوج هم از نظر شهروندان و هم از نظر مدیران و کارشناسان در وضعیت متوسطی رو به پایین قرار دارد (جدول شماره ۴). نتایج آزمون تی دو گروه مستقل نشان می‌دهد که در تمام شاخص‌ها تفاوت معناداری بین دیدگاه شهروندان و مدیران و کارشناسان وجود دارد.

جدول ۴- بررسی میزان شاخص‌های حکمروایی خوب شهری از دیدگاه شهروندان با مدیران شهرکهنوج

شاخص‌ها	گروه‌ها	فراوانی	میانگین	Sign. (2-tailed)
قانون مداری	مدیران و کارشناسان	۳۰	۲/۸۵	۰/۰۰۰
	شهروندان	۲۸۰	۲/۸۰	
مسئولیت و پاسخگویی	مدیران و کارشناسان	۳۰	۲/۶۸	۰/۰۱۸
	شهروندان	۲۸۰	۲/۴۸	
شفافیت	مدیران و کارشناسان	۳۰	۲/۷۱	۰/۰۰۰
	شهروندان	۲۸۰	۲/۲۶	
مشارکت	مدیران و کارشناسان	۳۰	۲/۷۸	۰/۰۰۰
	شهروندان	۲۸۰	۲/۸۴	
اثربخشی و کارایی	مدیران و کارشناسان	۳۰	۲/۸۸	۰/۰۰۷
	شهروندان	۲۸۰	۲/۹۸	
اجماع گرایی	مدیران و کارشناسان	۳۰	۳/۱۰	۰/۰۰۰
	شهروندان	۲۸۰	۲/۸۰	
داشتن چشم انداز	مدیران و کارشناسان	۳۰	۳/۱۸	۰/۰۰۰
	شهروندان	۲۸۰	۳/۰۳	
حکمرانی خوب	مدیران و کارشناسان	۳۰	۲/۸۶	۰/۰۰۰
	شهروندان	۲۸۰	۲/۷۳	

منبع: یافته‌های تحقیق

بین میزان حکمروایی خوب شهری با میزان پایداری محلات شهری (۰/۶۸ ضریب همبستگی) رابطه مثبت وجود دارد و این ارتباط مستقیم است و از لحاظ شدت رابطه در حد قوی قرار داد؛ بدین معنی که هرچه میزان حکمروایی خوب شهری بالاتر می‌رود، میزان پایداری محلات شهری نیز افزایش می‌یابد. باتوجه به میزان سطح معناداری بین میزان حکمروایی - خوب شهری و پایداری محلات شهری (سطح معناداری ۰/۰۰۰) فرضیه فوق به احتمال ۹۹٪ رابطه بین میزان حکمروایی - خوب شهری با پایداری محلات شهری تأیید می‌شود و فرضیه صفر مبنی بر عدم رابطه بین میزان حکمروایی خوب شهری و پایداری محلات شهری رد می‌گردد.

جدول ۵- تحلیل واریانس حکمروایی شهری بر حسب انواع محلات شهری

نوع برنامه	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	مقدار F	سطح معنی داری
حکمروایی شهری	۱۱۵	۴/۰۶	۰/۳۷	۱/۵۲	۰/۰۰۰
	۱۲۲	۳/۲۵	۰/۴۲		
	۱۷۹	۲/۰۵	۰/۳۱		

منبع: یافته‌های تحقیق

داده‌های جدول ۵ نشان می‌دهد که بین میانگین حکمروایی شهری بر حسب محلات شهرکهنوج (توسعه یافته (۴/۰۶)، میان توسعه‌یافته (۳/۲۵) و کمتر توسعه یافته (۲/۰۵)) تفاوت معناداری وجود دارد. بدین ترتیب، این فرض که میانگین محلات شهر کهنوج بر حسب شاخص حکمروایی شهری تفاوت معناداری وجود دارد تایید می‌شود.

جدول ۶- ضرایب تأثیر مدل نهایی تبیین کننده پایداری محله‌های شهری

مرحله	حکمروایی خوب شهری	ضریب غیراستاندارد B	خطای استاندارد	ضریب استاندارد Beta	مقدار T	سطح معنی داری
	مقدار ثابت	۰/۸۶	۰/۱۰	-	۸/۴۵	۰/۰۰۰
۱	قانون مندی	۰/۲۵	۰/۰۴	۰/۲۹	۶/۳۶	۰/۰۰۰
۲	اجماع‌گرایی	۰/۱۲	۰/۰۳	۰/۱۸	۳/۷۴	۰/۰۰۰
۳	مشارکت	۰/۱۳	۰/۰۳	۰/۱۶	۳/۵۷	۰/۰۰۰
۴	اثر بخشی	۰/۰۸	۰/۰۳	۰/۱۳	۲/۷۰	۰/۰۰۷
۵	مسولیت و پاسخگویی	۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۱۲	۲/۳۶	۰/۰۱۸

منبع: یافته‌های تحقیق

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از این پژوهش با موارد زیادی از تحقیقات خارجی و داخلی که در پیشینه این مقاله آمده‌اند همخوانی دارند؛ از جمله برونوکورتوما (۲۰۱۵) در مقاله‌ای تحت عنوان "برنامه‌ریزی غیررسمی در حکمروایی مبادله‌ای، بازخوانی اصول برنامه‌ریزی از طریق باغ‌های محلی گنتس"، دامیان یلودیگو (۲۰۱۷) در پژوهشی تحت عنوان "ارتباطات و دیپلماسی - ابزار حاکمیت خوب و توسعه اقتصادی پایدار"، مارک وولفاروم (۲۰۱۷)، در مقاله‌ای تحت عنوان "نگرش‌های مردمی در زمینه‌های شهری، بررسی نوآوری‌های حکمرانی برای توسعه پایدار در سئول"، جوئل بوتللو و افشین

مهرپویا (۲۰۱۸) در پژوهش خود با نام "واسطه بین ساختار سازمانی و نقش سازمانی در زمینه توسعه پایدار شهری"، یورگن ویمان (۲۰۱۸) در مقاله‌ای تحت عنوان "کلاس‌های جدید میانه: طرفداران حاکمیت خوب همه جانبه رشد و توسعه پایدار"، راتین بیسواسا (۲۰۱۸) در پژوهش خود تحت عنوان "یک چهارچوب خوب مدیریت برای مدیریت شهری" و پژوهش‌های داخلی از جمله حسینی (۱۳۹۵) در مقاله خود با عنوان "تحلیل شاخص‌های حکمروایی خوب شهری با تاکید بر نظرات شهروندان و مدیران"، موحد و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود تحت عنوان "بررسی توسعه محله‌های شهری با تاکید بر الگوی حکمروایی خوب شهری"، صابری و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان "رتبه‌بندی پایداری محلات شهر کهنوج"، حکمت‌نیا و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود تحت عنوان "بررسی و تحلیل حکمروایی خوب شهری در ایران"، کریمی و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله خود تحت عنوان "توسعه پایدار محله‌ای در چارچوب حکمروایی خوب شهری"، ابدالی و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله خود تحت عنوان "تبیین چارچوب مفهومی حکمروایی خوب شهری مبتنی بر مدیریت یکپارچه شهری" دارای هم‌خوانی علمی و عملی می‌باشند.

یافته‌های تحقیق گویای آن بودند که به طور کلی از نظر هر دو گروه شهروندان و مدیران و کارشناسان وضعیت حکمروایی در شهر کهنوج در شرایط مطلوبی نیست و در حد پایین تر از متوسط (۳) قرار دارد. به خصوص امتیاز شاخص‌های حکمروایی از نظر شهروندان، گویای چالش جدی برای مدیریت شهری برای پیاده‌سازی حکمروایی خوب و تحقق توسعه پایدار شهری می‌باشد. دلایلی چون عدم آشنایی شهروندان با قوانین و مقررات، بی‌اعتمادی گسترده شهروندان نسبت به اجرای صحیح قانون در سازمان‌ها و نهادهای شهری، کارآمد نبودن قوانین و مقررات و مشکلات ساختارهای سیاسی، اداری و اجرایی در جهت هدایت صحیح مردم و کارشناسان در راستای قانون‌مداری اشاره کرد. این بخش از تحلیل به طور ضمنی خود راه‌حل را نیز ارائه داده است که اصلاحات در ساختارهای اداری و اجرایی و سیاسی، کارآمد و به‌روز کردن قوانین و به ویژه افزایش شناخت و آگاهی شهروندان نسبت به قوانین را باید از آن جمله دانست که نتیجه نهایی این پیشنهادها می‌تواند به افزایش اعتماد مردم نسبت به قانون و چند و چون اجرای آن در نهادها و سازمان‌های مدیریت شهری منجر گردد. برای میانگین حکمروایی شهری بر حسب محلات شهر کهنوج از مدل تحلیل واریانس استفاده شده که نتایج بیان‌گر وجود تفاوت معناداری میان محلات توسعه‌یافته، میان توسعه و توسعه‌نیافته است. نکته مهم دیگر در یافته‌های این پژوهش، وجوه اشتراکی بود که میان نظرات شهروندان و کارشناسان و مدیران در خصوص شاخص‌های حاکمیت قانون، اثربخشی و کارایی وجود داشت. وجود ادراک و شناخت و اجماع در خصوص این دو شاخص، می‌تواند نقطه عطفی برای شروع حرکت در مسیر پیاده‌سازی حکمروایی خوب شهری باشد. امتیاز پایین این شاخص‌ها، هم از نظر شهروندان و هم مدیران و کارشناسان گویای وجود نقاط ضعف جدی در این شاخص‌ها در مدیریت شهری می‌باشد.

- شاخص شفافیت: شاید بتوان نخستین پیشنهاد را در تلاش برای افزایش شفافیت در حوزه‌های مختلف اعم از طرح‌ها و برنامه‌ها، تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها، کم و کیف بودجه و نحوه تخصیص آن ارائه داد. چرا که این شفافیت می‌تواند در بهبود شاخص‌های مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی، اثربخشی و کارایی و ... و در نهایت افزایش اعتماد شهروندان به نهادها و سازمان‌ها مؤثر باشد. با توجه به پایین بودن سطح مشارکت شهروندان، از میان ساکنان و معتمدان محلات بیست‌گانه کهنوج مدیر یا مدیرانی جهت ایجاد ساز و کار لازم جهت شورایی انتخاب شوند.
- در رابطه با ارتقاء شاخص قانون‌مندی پیشنهاد می‌شود که شهروندان در مورد آشنایی با حقوق و وظایف شهروندی آموزش‌های لازم را ببینند.
- جهت ارتقاء شاخص اجماع‌گرایی نظرخواهی از عموم شهروندان در مورد طرح‌ها و برنامه‌های شهری پیشنهاد می‌گردد.
- آینده نگری در طرح‌های توسعه شهری با ایجاد برنامه‌های میان‌مدت و درازمدت در شهرداری و شورای شهر.
- پوشش فضایی خدمات شهری در محلات کمتر توسعه‌یافته مثل شهرک‌های امام خمینی و شهرک آزادگان.

پیشنهادها

در رابطه با تحقیقات اقدام پژوهی پیشنهاد می‌شود:

- تحلیل نقش شبکه‌های اجتماعی در تحقق بخشی حکمروایی خوب شهری شهر کهنوج
- تحلیل حکمروایی خوب در افزایش سرمایه اجتماعی کهنوج

این پیشنهاد تحقیقاتی کمک می‌کند تا با آگاهی از وضعیت حکمروایی خوب و پایداری شهری در شهر کهنوج و سایر شهرهای کشور؛ اولاً به یک تقسیم‌بندی از شهرهای به لحاظ وضعیت پایداری و حکمروایی خوب شهری دست بیابیم، ثانیاً: الگو و مدل نهایی حکمروایی خوب شهری که برای تمامی شهرهای کشور قابل پیاده‌شدن باشد را نهادینه کنیم. امید می‌رود که دانش پژوهان آینده با انتخاب این موضوع به عنوان موضوع رساله خود، گام مهمی در جهت شناسایی وضعیت حکمروایی خوب شهری بردارند.

References:

- ابدالی، ا.؛ افشار؛ ذبیحی؛ ماجدی، حمید (۲۰۱۹). *تعیین چارچوب مفهومی حکمروایی خوب شهری مبتنی بر مدیریت یکپارچه شهری (نمونه موردی: کلان‌شهر تهران)*. فصلنامه علمی و پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، دوره ۱، شماره ۱۲، صص ۲۹۳-۳۰۹.
- ازکیا، مصطفی (۱۳۸۰). *جامعه‌شناسی توسعه*. موسسه کلمه، تهران.
- برک پور، ناصر؛ اسدی، ایرج (۱۳۷۸). *نظریه‌های مدیریت و حکمروایی شهری*. دانشگاه هنر، دانشکده معماری و شهرسازی، گروه شهرسازی.
- برک پور، ناصر؛ اسدی، ایرج (۱۳۹۰). *مدیریت و حکمروایی شهری*. چاپ دوم، انتشارات دانشگاه هنر، تهران.
- برکپور، ناصر؛ اسدی، ایرج (۱۳۸۸). *مدیریت و حکمروایی شهری*. چاپ اول، انتشارات دانشگاه هنر، تهران.
- پاداش، حسین؛ جهانشاهی؛ صادقیان (۱۳۸۶). *معیارها و شاخص‌های حاکمیت شهری*. مجله جستارهای شهرسازی، شماره ۱۹-۲۰.
- تقوایی، علی‌اکبر؛ تاجدار، رسول (۱۳۸۸). *درآمدی بر حکمروایی خوب شهری - رویکردی تحلیلی*. نشریه مدیریت شهری، دوره ۷، شماره ۳۳.
- تیموری، ایرج (۱۳۸۹). *چالش‌های توسعه پایدار کلانشهر تهران، مطالعه موردی: منطقه ۱۷ شهرداری تهران*. رساله دکتری گروه جغرافیای انسانی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران.
- چراغی، رامین (۱۳۹۱). *نقش سرمایه اجتماعی شهروندان در حکمروایی خوب شهری (مطالعه موردی: شهر قروه)*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه تربیت مدرس، تهران.
- حسینی، سیدهادی (۱۳۹۵). *تحلیل شاخص‌های حکمروایی خوب شهری با تاکید بر نظرات شهروندان و مدیران (مطالعه موردی شهر تربت حیدریه)*. فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات شهری، شماره بیستم، پاییز ۹۵.
- حکمت نیا، حسن؛ ملکی، محمد؛ موسوی، میرنجف؛ افشانی، علیرضا (۱۳۹۶). *بررسی و تحلیل حکمروایی خوب شهری در ایران: مورد مطالعه: شهر ایلام*. مجله آمایش جغرافیایی فضا، دوره ۷، شماره ۲۴، صص ۱۵۲-۱۴۳.
- دلفان آذری، زهر (۱۳۹۱). *جایگاه محله در توسعه پایدار شهر تهران (نمونه: منطقه ۱۰ تهران)*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی.

- رکن الدین افتخاری؛ عبدالرضا (۱۳۹۱). *ارائه الگوی مناسب حکمروایی خوب روستایی در ایران*. فصلنامه ژئوپلیتیک، سال ۸، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۱.
- رهنمایی، محمدتقی؛ کشاورز، مهناز (۱۳۸۹). *الگوی تحلیل حاکمیت خوب و نقش دولت در مدیریت امور شهری در ایران*، دو فصلنامه علمی-پژوهشی پژوهش های بوم شناسی شهری، دوره ۱، شماره ۱، صص ۵۵-۲۳.
- ساسان پور، فرزانه (۱۳۹۰). *مبانی پایداری کلان شهرها با تأکید بر کلان شهر تهران*. مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری تهران.
- ساسان پور، فرزانه؛ تولایی، سیمین؛ جعفری اسدآبادی، حمزه (۱۳۹۳). *قابلیت زیست پذیری شهرها در راستای توسعه پایدار شهری (کلاشهر تهران)*. نشریه جغرافیا، دوره ۱۲، شماره ۴۲.
- سرور، رحیم؛ موسوی، میر نجف (۱۳۹۰). *ارزیابی توسعه پایدار شهری استان آذربایجان غربی*. فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن جغرافیایی ایران، دوره جدید، سال ۹، شماره ۲۸، صص ۲۸-۷.
- شریفیان ثانی، مریم (۱۳۸۰). *مشارکت شهروندی، حکمرانی شهری و مدیریت شهری*. فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۸.
- صابری، حمید؛ جعفری فرد، جعفر؛ منتظرالقائم، افشین (۱۳۹۶). *رتبه بندی پایداری محلات شهر کهنوج*. دوره ۳، شماره ۱، فصلنامه مطالعات جغرافیا، و مدیریت شهری.
- عظیمی آملی، جلال (۱۳۹۰). *تحلیل حکمروایی خوب در پایداری روستاها (مورد: روستاهای استان مازندران)*. رساله دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس.
- کاظمیان، غلامرضا (۱۳۸۳). *تبیین رابطه ساختار حاکمیت و قدرت شهری با سازمان یابی فضا، تلاش برای طراحی مدل (نمونه منطقه کلان شهر تهران)*. رساله دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس.
- کریمی، آرام؛ مرادی، ثروت؛ خداوند، تابع، نادر (۲۰۱۷). *توسعه همسایگی پایدار در شهر حکومت شهر خوب (منطقه ششم تهران)*. مجله مطالعات جغرافیا و محیط زیست، جلد ۶، شماره ۲۲.
- مشکینی، ابوالفضل؛ موزن، سهراب (۱۳۹۳). *تحلیل شاخص های حکمروایی در توسعه پایدار مسکین شهر*. فصلنامه آمایش محیط شماره ۲۹.
- موسوی، میرنجف؛ قنبری، حکیمه؛ اسماعیل زاده، خالد (۱۳۹۱). *تحلیل فضایی رابطه سرمایه اجتماعی و توسعه پایدار شهری (شهرهای آذربایجان غربی)*. جغرافیا و توسعه، دوره ۱۰، شماره ۲۷.
- مولدانی و بیلهارز، سوزان (۱۳۸۱). *شاخص های توسعه پایدار*. ترجمه و تدوین نشاط حداد تهرانی و ناصر محرم نژاد، انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست، تهران.
- نوبری، نازک؛ رحیمی، محمد (۱۳۸۹). *حکمروایی خوب شهری یک ضرورت تردیدناپذیر*. مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران، دانش شهر، شماره ۱۱.
- یابنگ غراوی، بای محمد (۱۳۹۱). *نگاهی به مفهوم حکمروایی شهری: هدفها، مدلها و شاخص های آن*. مجله اطلاعات سیاسی و اقتصادی، شماره ۲۸۹.

- Andrews, M. (2010). *Good government means different things in different countries. Governance*. Nol.23, No. 1, pp. 7-35.
- Certomà, C., Notteboom, B. (2017). *Informal planning in a transactive governmentality. Re-reading planning practices through Ghent's community gardens. Planning Theory*, Vol. 16, No. 1, pp. 51-73.
- Damian Ilodigwe1 (2017). *Communication and Diplomacy as an Instrument of Good Governance and Sustainable Economic Development, Journal of Power, Politics & Governance*, Vol. 5, No. 1, pp. 1-28.
- Golusin (2011). *The Review of The Achieved Degree of Sustainable Development in South EastreanEroup-The use of Linear Regression Method Renewable and Sustainable Energy Review*15 ,pp.766-772.
- Habitat, U. N. (2002). *The Global Campaign on Urban Governance–Concept Paper*. UN HABITAT, Nairobi.
- Habitat, U. N. (2006). *State of the World's Cities 2006/7. New York: United Nations.*
- Hall, p. (2001). Global City- Regions in the Twenty- First Century, in Scott, A. (ed),Global City- Regions: Trends, Theory, Policy, Oxford university press.
- Joel Bothello, Afshin Mehrpouya (2018). *Between regulatory field structuring and organizational roles: Intermediation in the field of sustainable urban development, Regulation & Governance*.
- Jürgen Wiemann, *The New Middle Classes: Advocates for Good Governance, Inclusive Growth and Sustainable Development?, World Economy and Development Financing Department, German Development Institute, Bonn, Germany.*
- Kadago, Joseph, Sandholz Simone, Hamhaber Johannes (2010). *Good urban governance, actors relations and paradigms: Lessons from Nairobi, Kenya, and Recife, Brazil*, 46th ISOCARP Congress.
- Kozová, M., Dobšínská, Z., Paudišová, E., Tomčíková, I., &Rakyatová, I. (2016). *Network and participatory governance in urban forestry: An assessment of examples from selected Slovakian cities. Forest Policy and Economics*.
- Mahlkow, N., Lakes, T., Donner, J., Köppel, J., &Schreurs, M. (2016). *Developing storylines for urban climate governance by using Constellation Analysis—insights from a case study in Berlin, Germany. Urban Climate*, No.17, pp. 266-283.
- Marc, Wolfram (2017). *Grassroots niches in urban contexts: exploring governance innovations for sustainable development in Seoul, Procedia Engineering*. No. 198, pp. 622 – 641.
- Mukomo, S. (1996). *On sustainable urban development in sub-Saharan Africa.Cities* ,Vol.13, No.40, pp.265-271.
- Neto, S. (2016). *Water governance in an urban age*. Utilities Policy, No.43, pp.32-41.
- RathinBiswasa, Arnab Janaa, Kavi Aryab, KrithiRamamrithamb, **A good-governance framework for urban management**. a Centre for Urban Science and Engineering, Indian Institute of Technology Bombay, Mumbai 400076, India

b Department of Computer Science Engineering, Indian Institute of Technology Bombay, Mumbai 400076, India.

Sheng, Y. K. (2010). *Good urban governance in Southeast Asia. Environment and Urbanization Asia*, Vol. 1, No. 2, pp.131-147.

Shohelrezaamina, umma tamimab (2016). *patial pattern of SuStainable urban Development indicator for the montreal urban community*, Urban Transitions Conference, Shanghai, September 2016.

Willis, M. (2006). *Sustainability: The Issue of our Age, And a Concern for Local Government*, Public Management, No88, pp. 8-12.